

ROZSUDOK
V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členiek senátu Anny Žákovej a JUDr. Violy Takáčovej v právnej veci navrhovateľky **V. C.** bývajúcej v M., zastúpenej JUDr. L. S., bytom M., proti odporkyňi **S.P., Ú., U.**, o starobný dôchodok, na odvolanie odporkyne proti rozsudku Krajského súdu v Žiline zo 7. júna 2007, č.k. 12Sd/331/2006-28, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline zo 7. júna 2007, č.k. 12Sd/331/2006-28, **potvrďuje**.

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Rozhodnutím číslo X. z 18. mája 2004 odporkyňa podľa § 21 zák.č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zsz“) a podľa § 259 a § 273 ods. 1,2 zák.č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zsp“) zamietla žiadosť navrhovateľky o starobný dôchodok k 25. januáru 2004 s odôvodnením, že nebola zamestnaná najmenej 25 rokov a celková preukázaná doba zamestnania je iba 12 rokov a 323 dní.

Krajský súd v Žiline rozsudkom č.k. 12Sd 227/04-12 zo 7. októbra 2004 toto rozhodnutie potvrdil, majúc za preukázané, že starobný dôchodok, priznaný navrhovateľke od 26. januára 2003 rozhodnutím odporkyne z 2. apríla 2003 bol navrhovateľke odňatý rozhodnutím odporkyne z 11. júla 2003 podľa § 173i zsz, v znení zák.č. 222/2003 Z.z. vzhľadom na skutočnosť, že navrhovateľka má nárok na výsluhový dôchodok za výkon profesionálnej služby a preto dobu profesionálnej služby policajta navrhovateľke nemožno hodnotiť ako dobu zamestnania na účely nároku na starobný dôchodok.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací rozsudkom z 27. apríla 2006, sp.zn.2 So 12/2005, rozsudok krajského súdu zmenil, rozhodnutie odporkyne z 18. mája 2004 zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie majúc za to, že odporkyňa postupovala v rozpore s Ústavou Slovenskej republiky, keď nevzala do úvahy medzinárodný Dohovor č. 128 o invalidných, starobných a pozostalostných dávkach, uverejnený v Zbierke zákonov pod č. 416/1991 Zb. (ďalej len „Dohovor“),

podľa ktorého vnútroštátne zákonodarstvo zabezpečí za predpísaných podmienok zachovanie nadobudnutých práv na starobné dôchodky a preto pri posudzovaní nároku navrhovateľky na starobný dôchodok podľa § 173i ods. 1 zsz odporkyňa narušila základnú zásadu právnej istoty a princíp, podľa ktorého vzniknuté nároky musia zostať zachované. Skonštatoval, že navrhovateľke nie je rovnako ako iným pracovníkom (ktorým vzniká nárok na starobný dôchodok dovŕšením 55 rokov veku bez ohľadu na to, či vykonávali službu policajta alebo civilné povolanie) poskytovaný dôchodok za zvyšnú dobu 12 rokov a 323 dní. Právna úprava, podľa ktorej tá istá doba nemá byť zhodnotená v dôchodkovej dávke dvakrát, nemôže znamenať stanovenie iných podmienok pre posúdenie vzniku nároku na starobný dôchodok, než ktoré vyplývalo z úpravy platnej v dobe rozhodnej pre vznik nároku so zreteľom na dosiahnutý vek 55 rokov. Podľa názoru odvolacieho súdu mala odporkyňa posúdiť samotný nárok na starobný dôchodok aj z hľadiska splnenia podmienok jeho vzniku, trvania a výšky so zreteľom na dobu profesionálnej služby započítanej v inom systéme sociálneho zabezpečenia.

Odporkyňa po zrušení jej rozhodnutia zo 7. októbra 2004 v ďalšom konaní novým rozhodnutím číslo X. 0 z 3. novembra 2006 žiadosť navrhovateľky o starobný dôchodok k 1. januáru 2004 znovu zamietla podľa § 21 ods. 1,3 a § 26a zsz a § 259 ods. 1 a § 273 ods. 1,2 zsp. Z odôvodnenia tohto rozhodnutia vyplýva, že za dobu trvania služobného pomeru v Zbore väzenskej a justičnej stráže od 1. januára 1974 do 31. júla 1999 (ďalej aj doba „profesionálnej služby“) bol navrhovateľke podľa § 210 zák.č.73/1998 Z.z. od 1. augusta 1999 priznaný výsluhový príspevok, ktorý bol od 1. júla 2002 podľa § 124 ods. 2 zák.č. 328/2002 Z.z. pretransformovaný na výsluhový dôchodok. V zmysle § 21 ods. 3 zsz sa na nárok na starobný dôchodok neprihliada na dobu profesionálnej služby vykonávanej v rozsahu, zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok a bez uvedenej doby navrhovateľka získala len 12 rokov a 323 dní zamestnania, nespĺnila preto podmienku nároku na starobný dôchodok podľa § 21 ods. 1 zsz a keďže nedosiahla vek 60 rokov, nespĺnila ani podmienku nároku na pomerný starobný dôchodok podľa § 26a zsz. Z odôvodnenia rozhodnutia ďalej vyplýva, že po 1. januári 2004 navrhovateľka nezískala dobu poistenia potrebnú pre splnenie podmienky potrebnej doby zamestnania podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003 ani pre vznik nároku na starobný dôchodok podľa § 273 ods. 1 a 2 zsp. Odňatie starobného dôchodku podľa § 173i zsz odporkyňa nepovažuje za porušenie Dohovoru a to z dôvodu, že za dobu profesionálnej služby bol navrhovateľke priznaný výsluhový dôchodok, vyplácaný z prostriedkov sociálneho zabezpečenia podľa § 95 zák.č. 328/2002 Z.z., ako aj z dôvodu, že zostávajúca doba 12 rokov a 323 dní zamestnania bude navrhovateľke zohľadnená po splnení ostatných podmienok nároku na starobný dôchodok (dovŕšením dôchodkového veku) podľa príslušných ustanovení zák.č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení.

Napadnutým rozsudkom krajský súd zrušil rozhodnutie odporkyne z 3. novembra 2006 a vec jej vrátil na ďalšie konanie. Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že krajský súd dospel k záveru, že vzhľadom na neprípustnosť retroaktivity ustanovenia § 173i zsz mala odporkyňa pri rozhodovaní o nároku na starobný dôchodok vychádzať z predpokladu, že *navrhovateľka dosiahnutím dôchodkového veku pre výsluhový dôchodok splnila zároveň aj podmienku veku pre nárok na starobný dôchodok.*

Rozsudok krajského súdu napadla odporkyňa včas podaným odvolaním. Poukázala na to, že od 1. júla 2003 sa ustanovením § 21 ods. 3 zsz v znení zák.č. 222/2003 Z.z. odstránil právny stav, umožňujúci neodôvodnené zvýhodnenie policajtov, ktoré spočíva v hodnotení doby výkonu profesionálnej služby nielen vo všeobecnom systéme sociálneho zabezpečenia, ale duplicitne aj v osobitnom systéme sociálneho zabezpečenia policajtov a vojakov. Vylúčením doby profesionálnej služby od 1. januára 1974 do 31. júla 1999 podľa § 173i ods. 1 v spojení s § 21 ods. 3 zsz navrhovateľka získala len 12 rokov a 323 dní zamestnania a preto bol starobný dôchodok odňatý v súlade s § 96 ods. 1 a 3 zsz. Odporkyňa poukázala na článok 33 Dohovoru, podľa ktorého sa dávky sociálneho zabezpečenia môžu krátiť alebo zastaviť ak sú poskytované za tú istú sociálnu udalosť. Podľa jej názoru na vykonanie Dohovoru je potrebný zákon a preto v danom prípade nemožno postupovať podľa článku 7 odseku 5 Ústavy Slovenskej republiky. Články 19 a 30 Dohovoru nebránia uplatneniu § 173i ods. 1 zsz, lebo navrhovateľka dostáva peňažnú dávku sociálneho zabezpečenia z osobitnej sústavy sociálneho zabezpečenia (výsluhový dôchodok) za tú istú sociálnu udalosť a za tú istú dobu zamestnania. Dávky výsluhového zabezpečenia sa vyplácajú z prostriedkov sociálneho zabezpečenia, pričom *dosiahnutie „dôchodkového veku“ pre výsluhový dôchodok nie je záväzná na účely splnenia vekovej podmienky podľa § 21 a § 26a ani iného ustanovenia zsz.* Z uvedených dôvodov odporkyňa žiadala, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zmenil a jej rozhodnutie potvrdil, resp. aby v prípade záveru o rozpore ustanovenia § 173i ods. 1 zsz s Ústavou Slovenskej republiky konanie o odvolaní prerušil a vec predložil ústavnému súdu so žiadosťou o zaujatie stanoviska, či uvedený právny predpis nie je retroaktívny, resp. diskriminačný.

Navrhovateľka vo vyjadrení k odvolaniu odporkyne navrhla, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil. Poukázala na to, že retroaktívnosť ustanovenia § 173i ods. 1 zsz nemôže znamenať stanovenie iných podmienok pre posúdenie vzniku nároku na starobný dôchodok, než ktorý vyplýval z právnej úpravy platnej v dobe rozhodnej pre vznik nároku na tento dôchodok so zreteľom na dosiahnutý vek 55 rokov. Argumentácia odporkyne je diskriminačná a v rozpore s článkom 30 Dohovoru.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu a konanie mu predchádzajúce bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods. 3 OSP a dospel k záveru, že odvolaniu odporkyne nemožno vyhovieť.

Medzi účastníkmi nebolo sporné, že navrhovateľka v dobe od 1. januára 1974 do 31. júla 1999 bola príslušníčkou Zboru väzenskej a justičnej stráže.

Právne vzťahy, súvisiace so skončením štátnej služby príslušníkov Policajného zboru, príslušníkov Slovenskej informačnej služby, príslušníkov Národného bezpečnostného úradu, *príslušníkov Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky* a príslušníkov Železničnej polície upravoval do 30. júna 2002 zákon č. 73/1998 Z.z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície.

Podľa § 1 ods. 3 zák.č. 73/1998 Z.z. **policajtom sa** na účely tohto zákona **rozumie** príslušník Policajného zboru, príslušník informačnej služby, príslušník bezpečnostného úradu, **príslušník Zboru väzenskej a justičnej stráže** a príslušník Železničnej polície.

Predpokladom nároku na výsluhový príspevok bola podľa § 211 ods. 1 zák.č. 73/1998 Z.z. výsluha rokov, t.j. trvanie služobného pomeru počas určeného minimálneho počtu rokov. Výsluhový príspevok nebol viazaný na dovŕšenie určitého veku.

Z ustanovenia § 210 ods. 2 zák.č. 73/1998 Z.z. vyplýva, že výsluhový príspevok patril najdlhšie do dosiahnutia 60-eho roku veku. Pri súbehu nárokov s nárokom na starobný dôchodok podľa predpisov o sociálnom zabezpečení a prídavku k dôchodku podľa tohto zákona patril oprávnenému podľa jeho voľby *príspevok alebo starobný dôchodok s prídavkom k dôchodku* (§ 212 ods. 1 zák.č. 73/1998 Z.z.).

Zákon č. 73/1998 Z.z. bol zrušený zákonom č. 328/2002 Z.z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý nadobudol účinnosť dňom 1. júla 2002.

Zákon č. 328/2002 Z.z. *upravuje* sociálne zabezpečenie policajtov a profesionálnych vojakov, ktoré tvorí *nemocenské zabezpečenie, úrazové zabezpečenie, výsluhové zabezpečenie* (vrátane zabezpečenia v prípade invalidity, vzniknutej v príčinnej súvislosti s výkonom služby) *a služby sociálneho zabezpečenia* (§ 1 ods. 1, § 40 a nasl. zák.č. 328/2002 Z.z.).

Z dôvodovej správy k vládne návrhu zákona o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (č. 1379 z 20. februára 2002) vyplýva, že zahrnutie sociálneho zabezpečenia policajtov a profesionálnych vojakov do všeobecného systému sociálneho zabezpečenia by nezodpovedalo záujmom štátu na personálnom zabezpečení policajtov a profesionálnej služby v ozbrojených silách, diskriminovalo by policajtov a profesionálnych vojakov v porovnaní s inými občanmi a **zhoršilo by doterajšiu úroveň sociálneho zabezpečenia policajtov a profesionálnych vojakov**, keď dôsledkom by bola požiadavka vytvoriť systém štátnych dávok doplňujúcich profesionálnym vojakom dávky poskytované zo všeobecného systému sociálneho poistenia. Účelom výsluhového dôchodku je kompenzácia straty na zárobku v dôsledku skončenia služby. Riešenie otázky súbehu výsluhového dôchodku s dôchodkom zo všeobecného sociálneho poistenia je podľa dôvodovej správy zásadné v tom, že výkon služby ako poistená doba sa bude zhodnocovať len raz pre nárok na výsluhový dôchodok a preto nie je dôvod, aby sa výsluhový dôchodok krátil alebo nevyplácal pri súbehu s dôchodkom vyplácaným zo všeobecného sociálneho poistenia. Návrh zákona bol vypracovaný tak, aby (okrem iného) pre nárok na dávky a ich výšku bola rozhodujúcou len doba služby v ozbrojených zboroch (**princíp výsluhy**) a kvalifikovaný príjem a aby bol tento systém kompatibilný so systémom všeobecného sociálneho poistenia (ak policajt nesplní podmienky na dlhodobu poskytované dávky výsluhového zabezpečenia, bude prevedený do všeobecného systému sociálneho poistenia).

Predpokladom nároku na výsluhový dôchodok podľa § 38 ods. 1 zák.č. 328/2002 Z.z. je skončenie služobného pomeru, ktorý trval aspoň 15 rokov.

Z dôvodovej správy k návrhu zákona vyplýva, že výsluhový dôchodok má byť dávkou samostatného *výsluhového* sociálneho zabezpečenia, pričom podmienka vykonania 15 rokov služby je motivačným a stimulačným faktorom pre dosiahnutie aspoň tejto doby služby a pôsobí stabilizujúco na zotrvanie policajtov v služobnom pomere do veku, kedy ešte možno predpokladať plnú fyzickú výkonnosť, psychickú odolnosť a dobrý zdravotný stav.

Podľa § 124 ods. 2 zák.č. 328/2002 Z.z. výsluhové príspevky, na ktoré vznikol nárok podľa § 211 ods. 1 písm. d/ a odseku 2 zákona č. 73/1998 Z.z. v znení neskorších predpisov a tento nárok trvá ku dňu účinnosti tohto zákona, sa považujú za výsluhové dôchodky podľa tohto zákona vo výške, v akej patrili ku dňu jeho účinnosti.

Podľa § 137 ods. 1 zák.č. 328/2002 Z.z., ktoré je prechodným ustanovením, policajtovi, ktorého služobný pomer trval viac ako 15 rokov a pri skončení služobného pomeru nespĺnil podmienky priznania dávky výsluhového zabezpečenia podľa doterajších predpisov, sa prizná dávka výsluhového zabezpečenia podľa § 38 alebo 40, ak

- a) o to policajt požiada najneskôr do šiestich mesiacov od účinnosti tohto zákona *alebo*
- b) *spĺnil podmienku veku rozhodnú pre nárok na starobný dôchodok podľa všeobecných predpisov o sociálnom poistení.*

Z dôvodovej správy k návrhu zákona vyplýva, že úmyslom zákonodarcu bolo u osôb uvedených v § 137 zák.č. 328/2002 Z.z. založiť nárok na výsluhový dôchodok najneskôr ku dňu dovŕšenia dôchodkového veku vyžadovaného pre vznik nároku na starobný dôchodok všeobecnými predpismi o sociálnom zabezpečení.

Všeobecným predpisom o sociálnom zabezpečení (poistení) pred 1. januárom 2004 bol zákon č.100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov a po 31. decembri 2003 je zákon č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov.

Z dôchodkového zabezpečenia podľa § 2 ods. 1 písm. a/ v spojení s § 7 písm. a/ bod 1. zákona č.100/1988 Zb. sa poskytuje starobný dôchodok.

Sociálne zabezpečenie vojakov z povolania, príslušníkov zboru národnej bezpečnosti a príslušníkov zborov nápravnej výchovy bolo pred 1. júlom 2002 upravené v samostatnej, piatej časti zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v §§ 129 až 145.

Zákonom č. 447/2002 Z.z. bolo do zákona č. 328/2002 Z.z. s účinnosťou od 1. septembra 2002 vložené ustanovenie § 143a, podľa ktorého *od 1. júla 2002 sa na sociálne zabezpečenie policajtov a vojakov nepoužijú § 130 až 145 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov.*

Podľa § 6 ods. 1 písm. b/ zsz v znení účinnom do 30. júna 2003 na dôchodkovom zabezpečení boli policajti zúčastnení bez obmedzenia.

Počnúc 1. júlom 2003 sú na dôchodkovom zabezpečení podľa § 6 ods. 2 písm. b/ zsz v znení zák.č. 222/2003 Z.z. zúčastnení príslušníci Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Národného bezpečnostného úradu, Zboru väzenskej a justičnej stráže, Železničnej polície, colníci (ďalej len "policajt"), príslušníci ozbrojených síl, ktorí vykonávajú profesionálnu službu v ozbrojených silách (ďalej len "profesionálny vojak"), a príslušníci ozbrojených síl, ktorí sa počas výkonu vojenskej služby v ozbrojených silách štúdiom alebo výcvikom pripravovali na výkon profesionálnej služby v ozbrojených silách (ďalej len "vojak prípravnej služby") a ktorým za výkon profesionálnej služby nevznikne nárok na výsluhový dôchodok podľa osobitného predpisu (ďalej len "výsluhový dôchodok") alebo invalidný výsluhový dôchodok podľa osobitného predpisu (ďalej len "invalidný výsluhový dôchodok").

Podľa § 21 ods. 2 písm. c/ zsz žena má nárok na starobný dôchodok, ak bola zamestnaná najmenej 25 rokov a dosiahla vek aspoň 55 rokov, ak vychovala dve deti.

Z podkladov založených v dávkovom spise odporkyne vyplýva, že navrhovateľke bol od 1. augusta 1999 priznaný výsluhový príspevok za 25 rokov profesionálnej služby policajta (1. január 1974 až 31. júl 1999), teda podľa § 211 ods. 1 písm. d/ zák.č.73/1998 Z.z. Medzi účastníkmi nebolo sporné, že výsluhový príspevok navrhovateľky sa k 1. júlu 2002 považoval za výsluhový dôchodok podľa § 124 ods. 2 zákona č. 328/2002 Z.z. Navrhovateľka sa narodila 26. januára 1948 a vychovala dve deti. Žiadosťou z 5. februára 2003 požiadala o priznanie starobného dôchodku podľa § 21 zsz od 26. januára 2003, t.j. odo dňa, ktorým dovŕšila vek 55 rokov.

Nebolo sporné, že navrhovateľka pred 1. júlom 2003 splnila podmienky nároku na starobný dôchodok podľa § 21 ods. 2 písm. b/ zsz dovŕšením veku 55 rokov. Odporkyňa jej právoplatným rozhodnutím číslo 48 51 26 7210 z 2. apríla 2003 starobný dôchodok od 26. januára 2003 priznala v sume 7 956 Sk, keď pre výšku starobného dôchodku z celkovej doby 38 rokov zamestnania (vrátane doby od 1. januára 1974 do 30. júna 1999) zhodnotila 35 rokov zamestnania po 18.roku veku.

Zákonom č. 222/2003 Z.z. bolo s účinnosťou od 1. júla 2003 do zák.č. 100/1988 Zb. vložené ustanovenie § 173i a súčasne ním bolo novelizované aj ustanovenie § 21 ods. 3.

Podľa § 173i ods. 1 zsz policajt, profesionálny vojak a vojak prípravnej služby, ktorí vykonávali profesionálnu službu v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok alebo ktorým bol priznaný invalidný výsluhový dôchodok a *ktorým v období od 1. júla 2002 do 30. júna 2003 Sociálna poisťovňa priznala starobný dôchodok alebo pomerný starobný dôchodok, Sociálna poisťovňa rozhodne o nároku na starobný dôchodok alebo o nároku na pomerný starobný dôchodok podľa predpisov účinných po 30. júni 2003.*

Z dôvodovej správy k zákonu č. 222/2003 Z.z. vyplýva, že navrhovanou zmenou sa mal „odstrániť právny stav, ktorý vznikol od 1 .júla 2002 účinnosťou zák.č. 328/2002 Z.z., podľa ktorého príslušníkom Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Národného bezpečnostného úradu, Zboru väzenskej a justičnej stráže, Železničnej polície a colníkom vznikol nárok na dva dôchodky, a to

1. výsluhový dôchodok z tohto osobitného systému, ktorý u týchto osôb plní funkciu starobného dôchodku a
2. starobný dôchodok zo zamestnania III. pracovnej kategórie, priznaný Sociálnou poisťovňou podľa zák.č.100/1988 Zb. za to isté obdobie výkonu služby, ktoré už bolo zhodnotené pri priznaní výsluhového dôchodku“.

Vychádzajúc z postupnosti legislatívnych zmien dospel odvolací súd k záveru, že **vznik nároku na výsluhový dôchodok nie je odvodený od dovŕšenia veku potrebného pre vznik nároku na starobný dôchodok podľa všeobecných predpisov o sociálnom zabezpečení**, resp. o sociálnom poistení. Naopak je založený len na princípe výsluhy, t.j. trvania služobného pomeru počas určeného počtu rokov.

Z dôvodovej správy k zákonu č. 222/2002 Z.z. potom vyplýva záver, že **zámerom zákonodarcu bolo dosiahnuť, aby od dovŕšenia dôchodkového veku podľa všeobecných predpisov o sociálnom zabezpečení (poistení) výsluhový dôchodok plnil funkciu starobného dôchodku z osobitného systému sociálneho zabezpečenia vo výške primeranej dobe trvania služobného pomeru ako dávka sociálneho zabezpečenia existujúca či už samostatne alebo popri starobnom dôchodku, na ktorý vznikne nárok dovŕšením dôchodkového veku podľa všeobecných predpisov o sociálnom zabezpečení (poistení).**

Podľa § 21 ods. 3 zsz v znení zák.č. 222/2003 Z.z. profesionálnemu vojakovi sa do doby zamestnania potrebnej na nárok na starobný dôchodok nezapočítava profesionálna služba, ak túto službu vykonával v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok alebo ak policajtovi, profesionálnemu vojakovi a vojakovi prípravnej služby bol priznaný invalidný výsluhový dôchodok.

Zámerom zákonodarcu nebolo odňať policajtom starobné dôchodky, pre nárok na ktoré splnili podmienky vo všeobecnom systéme sociálneho zabezpečenia úplne, ale iba v tej časti, ktorá zodpovedá dobe trvania služobného pomeru zakladajúcej nárok na výsluhový dôchodok. Úmyslom zákonodarcu bolo zákonom č. 328/2002 Z.z. poskytnúť policajtom výsluhový dôchodok ako dávku považovanú za starobný dôchodok z osobitného systému sociálneho zabezpečenia až od dovŕšenia dôchodkového veku podľa všeobecných predpisov o sociálnom zabezpečení. S prihliadnutím na osobitnú náročnosť výkonu služobného pomeru, bolo úmyslom zákonodarcu zabezpečiť, aby pomerná výška výsluhového dôchodku policajtov za dobu trvania služobného pomeru bola vyššia ako keby im bola doba profesionálnej služby hodnotená len vo všeobecnom systéme sociálneho zabezpečenia.

Odporkyňa namietala, že nie je viazaná Dohovorom č. 128, lebo na jeho vykonanie je potrebný zákon.

Podľa článku 7 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. medzinárodné zmluvy o ľudských právach a základných slobodách, medzinárodné zmluvy, na ktorých vykonanie nie je potrebný zákon, a medzinárodné zmluvy, ktoré priamo zakladajú práva alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb a ktoré boli ratifikované a vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom, majú prednosť pred zákonmi.

Podľa Čl. 154c Ústavy Slovenskej republiky v znení účinnom od 1. júla 2001 medzinárodné zmluvy o ľudských právach a základných slobodách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom pred nadobudnutím účinnosti tohto ústavného zákona, sú súčasťou jej právneho poriadku **a majú prednosť pred zákonom, ak zabezpečujú väčší rozsah ústavných práv a slobôd.**

Dohovor o invalidných, starobných a pozostalostných dávkach (č.128) bol Československou socialistickou republikou ratifikovaný 11. januára 1990 len pokiaľ ide o časť III a v Zbierke zákonov bol vyhlásený pod č. 416/1991 Zb.

Podľa článku 2 Dohovoru každý členský štát, pre ktorý je v platnosti tento Dohovor, bude vykonávať

- a) časť I;
- b) aspoň jednu z častí II, III a IV;
- c) príslušné ustanovenia častí V a VI a
- d) časť VII.

Časť III Dohovoru č.128 sa týka starobných dôchodkov (čl. 14 až 19).

V zmysle článkov 17 a 19 Dohovoru **starobné dávky musia byť poskytované po celú dobu sociálnej udalosti. Krytou sociálnou udalosťou vo vzťahu k starobnému dôchodku je podľa Dohovoru prežitie ustanoveného veku.**

Podľa článku 30 Dohovoru vnútroštátne zákonodarstvo zabezpečí za predpísaných podmienok zachovanie nadobúdaných práv na príspevkové invalidné, starobné a pozostalostné dôchodky.

Z článku 19 Dohovoru priamo vyplýva nárok na zachovanie starobného dôchodku po celú dobu sociálnej udalosti, teda počas celého života po prežití ustanoveného veku. Dohovor č. 128 má preto charakter medzinárodnej zmluvy, ktorá priamo zakladá právo fyzických osôb na zachovanie nároku na starobný dôchodok a teda na jeho vykonanie nebolo potrebné prijať osobitný zákon. Príslušné ustanovenia Dohovoru majú prednosť pred zákonom č. 100/1988 Zb. a sú priamo záväzné aj pre odporkyňu. Ustanovenie § 173i ods. 1 zsz je preto potrebné vykladať v kontexte s Dohovorom.

Podľa článku 33 ods. 2 Dohovoru ak má alebo ak by mala inak chránená osoba nárok na dávku ustanovenú v tomto Dohovore a ak dostáva inú peňažnú dávku sociálneho zabezpečenia **za tú istú sociálnu udalosť**, s výnimkou rodinných prídavkov, **môžu sa dávky podľa tohto Dohovoru krátiť alebo zastaviť** za určených

podmienok a v určenom rozsahu **za podmienky, že časť dávok, ktorá sa kráti alebo je zastavená, nepresahuje druhú dávku.**

Z článku 33 ods. 2 Dohovoru podľa názoru odvolacieho súdu vyplýva, že v prípade súbehu nárokov na starobný dôchodok tak zo všeobecného ako aj osobitného systému sociálneho zabezpečenia je v zmysle Dohovoru možné starobný dôchodok zo všeobecného systému iba krátiť a nemožno ho odňať, pokiaľ starobný dôchodok z osobitného systému svojou výškou neprevyšuje výšku starobného dôchodku z osobitného systému sociálneho zabezpečenia.

Je potrebné si uvedomiť, že aj keď výsluhový dôchodok má po dovŕšení dôchodkového veku podľa všeobecných predpisov o sociálnom zabezpečení „charakter starobného dôchodku“, zákonodarca sa jeho priamemu označeniu za starobný dôchodok vyhol. Zo zákona č. 328/2002 Z.z. priamo nevyplýva, že výsluhový dôchodok je dávkou poskytovanou za prežitie určitého veku, t.j. za tú istú sociálnu udalosť (čl. 19 Dohovoru), za ktorú je poskytovaný starobný dôchodok zo všeobecného systému dôchodkového zabezpečenia.

Vzhľadom na, že navrhovateľka dovŕšila dôchodkový vek a splnila podmienky nároku na starobný dôchodok už pred 1. júlom 2003 podľa zsz, dospel najvyšší súd k záveru, že odporkyňa preskúmaným rozhodnutím žiadosť o priznanie starobného dôchodku zamietla v rozpore so zákonom.

Z uvedených dôvodov najvyšší súd rozsudok krajského súdu podľa § 219 OSP potvrdil, aj keď čiastočne z iných právnych dôvodov.

V ďalšom konaní bude úlohou odporkyne o žiadosti navrhovateľky znovu rozhodnúť a uvoľniť starobný dôchodok navrhovateľky ako dávku neprávom odopretú podľa § 95 ods. 1 zsz v spojení s § 259 zsp a článkom 19 Dohovoru.

Odporkyňa je v ďalšom konaní viazaná právnym názorom najvyššieho súdu (§ 250r OSP).

O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol tak ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku, lebo navrhovateľka právo na náhradu trov odvolacieho konania nežiadala (§ 246c v spojení s § 224 ods. 1 a § 151 ods. 1 OSP).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave dňa 29. mája 2008

**JUDr. Viera Nevedelová, v.r.
predsedníčka senátu**

Za správnosť vyhotovenia:
Dagmar Falbová

